

Matumuuna Inatsisartut aalajangiiffigisassaannik siunnersuuteqarpunga, Naalakkersuisut peqquneqassasut kingusinnerpaamik juni 2016-p ingerlanerani Inatsisartuni partiit isumaqatigiinniareerlugit saqqummiutissagaat, innuttaasut inuunermt ulorianaateqarsinnaasunik nappaateqartunut ilaqutaasut 2017-miit danmarkimi napparsimasut angerlarsimaffianni akeqanngitsumik najugaqarsinnaanissaannut aqqutissiuussissallutik.

(Inatsisartunut ilaasortaq Mimi Karlsen, Inuit Ataqatigiit)
(Siullermeerineq)

Demokraatini siunnersuut qujassutigaarput, nersortariaqarmat aamma ujartorneqarmat innuttaasut napparsimasut immikkut eqqarsaatigineqassasut.

Asseqanngitsumik naalliunnarpoq uninngatitaalluni perulunneq pissutigalugu aamma qanigisaalluni tassunga. Aammali taama annilaanganartigaaq nunami takornartami imaluunniit illoqarfimmi takornartami nakorsiarnissaq, sivisuumik uninnganissaq ilaalu ilanngullugit.

Isumaqarpunga nunatsinni inuppassuit misilissimassagaat qanigisaminnik napparsimasumik ikiuisimassasut imaluunniit toqukkut peeruttoqarnerani piareersaasimasunik.

Misigisaq artornartuuvoq aamma perululluni annilaanganartupilussuuvoq. Taamatut misigisaqarnerup nalaani kisimiinneq aamma napparsimanertulli ajortigaaq.

Peqataanilli Naalakkersuisut siunnersuutip oqaasertalernerata allannguutissaanik siunnersuuteqarmata aamma paasisinnaalluarpagut, ullumikkut nalunngereeratsigu Peqqinnissaqarfiup iluani aningaasartuutit amerleriarujussuarsinnaasut napparsimasorpassuit nunanut allanut angallattariaqartarmata, soorlu angallakkasuarneqartarmata soorlu qulimiguulimmik imaluunniit Dronning Ingridip Napparsimavissuanut imaluunniit Danmarkimut. Imaluunniit immikkut ittumik nakorsaasersuisoqartariaqarsinnaavoq akisuupilussuarmik.

Kalaallit Nunaanni nakorsaatinut missingersuutit ullumikkut atorneqartarput nakorsaatinut assigiinngitsunut marlunnut-pingasunut.

Tamatumani pissutaapput nunarsuarmi akigititaasut uangut aqussinnaanngisagut.

Peqataanik nassuerutigisariaqarparput Peqqinnissaqarfimmi ulluinnarni kiffartuussineq ajornartorsiorfiummat sualummik napparsimavinni annerni aamma nittartakkami doktor.gl - imi. Imaanngilaq Peqqinnissaqarfik ilungersunngimmat malinnaajumalluni pissutaallutilli atukkat imaannaanngitsut.

Aningaasat ikippallaarput suliassanut amerlavallaanut, ilinniarsimasut ikippallaarput maaniiginnartinnissaanut, akissarsianut immikkoortitat aningaasat ikippallaarput unammillersinnaanissatsinnut, siniffiit ikippallaarput ataqqinartumik uninngasinnaanissamut, tarnikkut napparsimasunut immikkoortumi immikkut ilinniarsimasut ikippallaarput aamma immikkoortuni allani immikkut ilisimasalinnik amigaateqarpugut aamma ilaatigut ajornartorsiutaavoq sulisussarsiortarneq sulisooreersunillu maaniiginnartitsinissaq.

Demokraatini ernummatigaarput qitiusumik kiffartuussinermi aningaasanik tiguisariaqalersinnaanerput - tassa uninngasut qularnaarnissaat, napparsimasut, eqqortumik katsorsaanissaq napparsimasunut ingiallorteqartitsisarneq pillugu inatsimmi akuersineq aqqutigalugu, silittumik nassuiaateqartinneqanngippat kikkut sumut atatillugu qinnuteqarsinnaanersut.

Artorsarluta mianersoqqusinerput oqaatigaarput.

Uangut partiitsinni ilaasortat arlaqarluta ilisimalluaqaarput perululluni napparsimaneq imaluunniit qanigisanik peruluttunik napparsimasoorneq. Soorlu aamma inimi maani allat tamanna misigisimassagaat. Taamaakkaluartoq misigisimavugut pisarput saqqummiuttariaqarlugu, ernummatigigatsigu peqqinnissaqarfitta aningaasasaqarpiangereersup artukkerujussuarnissaa. Immaqalu aamma innuttaasut napparsimasut eqqorneqarsinnaammata.

Danmarkimi imaluunniit maani Nuummi napparsimasut inaanni inunnut 30-35-nut amerlanerusunut nerisassiortalernissaq aningaasartuutit annersarigunangilaat, aamma akissaqarunik - akissaqarallartillutillu - napparsimasut inaanni qanigisatik ilagalugit unnuisarsinnaapput, kisiannili peqataanik paasinarpoq napparsimasut inaat aningaasanik amerlanerusunik pisariaqartitsilissammata qanigisaasut namminneq akiliisassanngippata, ullumikkut.

Init akisupput, immaq Denmarkimi napparsimasut inaat allamut nooqatigisariaqassaaq? Napparsimasut inaanni periarfissat annertusiumallugit. Sulisut ullumikkut artorsarmata. Suleqatigiittoqarsinnaannginnerluni soorlu Savalimmiut aamma Denmarkimi kalaallit napparsimasut inaata akornanni? Siunnersuut sulisut qanoq isumaqarfigaat? Peqqinnissaqarfik qanoq isumaqarpa?

Naalackersuisut allannguutissamik siunnersuuteqarput, tamanna itisileqqugualuarparput; sooq 2 mio. koruunerpiaat aamma taakku suminngaanniit aaneqassappat?

Illumut, qulequttap oqallisiginerani imaannaanngilaq, misigissutsit akooqimmata.

Kisianni nassuiaat inniminnerneqarnikuuvoq naammassineqarlunilu 2011-mi, napparsimalernissamut sillimmasiisarneq pillugu imaluunniit peqqissutsimut sillimmasiisarneq

aamma napparsimasut ingiallorteqartalernissaat pillugu, tassani nassuiaammi erserpoq aaqqissuussineq annertusineqassagaluarpat immikkut 100 mio. koruuninik akeqarsinnaalluartoq.

Kisitsisinik tikkuaalaarutta; taava oqarsinnaavugut napparsimasut ukiumut 4.500-t katsorsartikkiartortartut namminneq inissaqaratik. Taakku ilaat 800 ullumikkut aaqqissuussinerit atuuttut naapertorlugit ingiallorteqarsinnaapput.

Inuusuttut 18-t inorlugit pinngitsooratik ingiallorteqartussaapput, siornatigut meeqqat 12-t inorlugit ukiullit imaluunniit inuusuttut 15-t inorlugit ukiullit ingiallorteqarsinnaatitaanikuupput.

Uninnganeq agguaqatigiisillugu ullunik qulinik sivisussuseqarpoq, inuillu 3.700-t ullumikkut ingiallorteqarsinnaatitaanngitsut tunngavigigaanni, taava ulluni 37.000-ni uninngasussaassapput, bilittimut aningaasartuutit agguaqatigiisillugu 9.900 koruuneqarput, nerisaqarneq ullormut 190 koruuninik akeqarpoq, uninngagaanni 370 koruunit missaanni, taamaasilluni akisoorujussuannngussaaq.

Aamma kiap aalajangissavaa kina perululluni napparsimasoq? Taavami perulukkunnaarpata, taava ullut uninngaviusut matussuserneqarsinnaajunnaassapput taava imaassinnaavoq napparsimasoq imaassinnaavoq uninngaannartoq.

Allatut oqaatigalugu 2011-mi tagginneqarpoq innuttaasut ataasiakkaarlutik tamarmik immikkut 202 koruuninik qaammammut akiliisassasut aaqqissuussineq taama ittoq piviusunnngortinneqassappat.

Aamma isumaqarpugut immaqa annertunerusumik innuttaasut oqaluttuuttariaqarigut sillimmasertariaqartut ajortumik inissisimaleqqunagit ullut arlaanni ikiortariaqalissagaluarpata.

Taamatut oqaaseqarluta siunnersuut manna Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliamut ingerlateqqipparput oqallisigisassanngorlugu.

Qujanaq oqaaseqarama.